

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media
De heer drs. A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR1351/2020-U137

Uw referentie

Datum 8 oktober 2020
Betreft Wetsvoorstel wijziging Leerplichtwet

Geachte heer Slob,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 31 augustus het "Voorstel van Wet houdende wijziging van de Leerplichtwet 1969, de Leerplichtwet BES en enige andere onderwijswetten in verband met het aanscherpen van de procedure voor vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden" ontvangen voor toetsing. De internetconsultatie is gehouden van 1 september 2020 tot en met 1 oktober 2020.

Als gevolg van de invoering van passend onderwijs was een daling verwacht van het aantal vrijstellingen van de leerplicht op lichamelijke of psychische gronden. Maar het aantal vrijstellingen is de afgelopen tien jaar juist toegenomen. In het schooljaar 2010-2011 werd 3.100 keer een beroep gedaan op een vrijstelling. In het schooljaar 2018-2019 was dit aantal opgelopen tot 6.000. In het 'Thuiszitterspact' (2016) is afgesproken het aantal vrijstellingen terug te dringen. Op grond van onderzoek zijn, volgens de toelichting, problemen gesignaleerd in de aanvraagprocedure van een vrijstelling die een vermindering van het aantal vrijstellingen mogelijk belemmeren.¹

Het wetsvoorstel regelt dat bij de beoordeling door een arts van een verzoek om vrijstelling van de leerplicht op lichamelijke of psychische gronden ook het onderwijskundige perspectief wordt betrokken. Het college van burgemeester en wethouders vraagt het samenwerkingsverband te adviseren over de mogelijkheden voor een kind binnen het onderwijsstelsel en zorgt er vervolgens voor dat de arts dat advies krijgt. Daarbij wordt voorgesteld de huidige tweedeling tussen de vrijstelling voor één jaar en de vrijstelling voor de duur van de gehele leerplichtige leeftijd te laten vervallen. In plaats daarvan moet de arts aangeven voor welke periode hij/zij het kind niet in staat acht om onderwijs te volgen op een school. De ontwikkelingen binnen het onderwijs of de zorg maken dat een heroverweging van de vrijstelling na een bepaalde periode noodzakelijk is, aldus de toelichting. Voor bestaande vrijstellingen verandert er niets.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2016D47426&did=2016D47426>

2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Het college constateert dat nut en noodzaak van de maatregelen voldoende zijn onderbouwd. Het college heeft geen adviespunten of aanvullende opmerkingen.

2. Minder belastende alternatieven

Voor aanscherping van de procedure om een ontheffing van de leerplicht te krijgen is een wetswijziging nodig. Het betrekken van een onderwijskundig advies bij de beoordeling door de arts en meer flexibiliteit in de duur van de vrijstelling moet leiden tot een vermindering van het aantal ontheffingen van de leerplicht op lichamelijke of psychische gronden. In de toelichting wordt daarbij niet ingegaan op mogelijk minder belastende oplossingen, binnen het onderwijsstelsel, om ouders en jongeren te ondersteunen. Het college denkt hierbij aan de mogelijkheid voor onderwijsinstellingen om leerlingen een aangepast onderwijsprogramma aan te bieden en af te wijken van de verplichte onderwijstijd. Door binnen het onderwijsstelsel gebruik te maken van maatwerktrajecten voor leerlingen kunnen vrijstellingsprocedures eventueel achterwege blijven.

2.1 Het college adviseert in de toelichting bij het voorstel in te gaan op de mogelijk minder belastende alternatieven voor de ontheffingsprocedure binnen het onderwijsstelsel om jongeren te ondersteunen.

3. Werkbaarheid

Het college constateert dat er oog is voor de werkbaarheid van het voorstel. Het behelst uitbreiding van een bestaande procedure en de wetswijzigingen sluiten aan bij de werkwijze die een aantal gemeenten en samenwerkingsverbanden al hanteert, namelijk betrokkenheid van alle partijen in het geval er een ontheffing van de leerplicht wordt aangevraagd, zodat ook de onderwijskundige invalshoek aan bod komt.

Bij een aanvraag door ouders of verzorgers van ontheffing van de leerplicht is een regierol weggelegd voor gemeenten. Ouders of verzorgers doen een beroep op vrijstelling van de leerplichtwet bij de gemeente middels een 'kennisgeving'. Bij de kennisgeving overleggen zij een verklaring van een door de gemeente aangewezen arts waaruit blijkt dat het kind niet geschikt geacht wordt om tot een school te worden toegelaten. In de gewijzigde procedure vraagt de gemeente ook een onderwijskundig advies van het samenwerkingsverband en zorgt de gemeente er voor dat dit advies bij de arts terecht komt, aldus de toelichting. De afgifte van een vrijstelling blijft gebaseerd op het oordeel van de arts, die daarbij het onderwijskundig advies betreft van het samenwerkingsverband over het onderwijsaanbod in de regio en de ondersteuningsmogelijkheden voor een kind. In het wetsvoorstel is opgenomen dat het onderwijskundig advies van het samenwerkingsverband "vormvrij" is, het kan bijvoorbeeld ook in een gesprek worden gegeven. Uit de toelichting blijkt niet of en in hoeverre de ouders of verzorgers betrokken worden bij het onderwijskundig advies. Daarbij is het onderwijskundig advies 'vormvrij' en daarmee voor ouders of verzorgers mogelijk geen transparant onderdeel van de procedure.

3.1 Het college adviseert te verduidelijken of en hoe ouders of verzorgers betrokken worden bij het onderwijskundig advies dat door burgemeester en wethouders wordt gevraagd van het samenwerkingsverband.

4. Gevolgen regeldruk

In het wetsvoorstel is een regeldrukparagraaf opgenomen met daarin de administratieve lasten uitgaande van 6.000 afgegeven vrijstellingen in het schooljaar 2018-2019. De eventuele inhoudelijke nalevingskosten voor de samenwerkingsverbanden, de artsen en de ouders of verzorgers zijn nog niet in beeld gebracht.

De toelichting geeft aan dat de aangescherpte procedure aansluit bij de taakvervulling van de samenwerkingsverbanden en de artsen en nauwelijks een toename van lasten betekent. Aangezien het nieuwe (wettelijke) verplichtingen betreft, verwacht het college dat de nalevingskosten voor de samenwerkingsverbanden en artsen toe zullen nemen, omdat het gaat om uitbreiding en mogelijk intensivering van de procedure.

Voor ouders en verzorgers wordt voorzien dat zij mogelijk niet meer eenmalig een vrijstelling aanvragen voor de gehele leerplichtige leeftijd, maar tussentijds opnieuw een vrijstelling moeten aanvragen bij de gemeente. Voor andere ouders of verzorgers betekent dit dat zij dit juist minder vaak moeten doen, omdat de vrijstelling langer dan een jaar geldig is. Ook voor ouders is er sprake van een uitbreiding en mogelijk intensivering van de procedure voor de aanvraag van een ontheffing, omdat zij a. betrokken worden door het samenwerkingsverband voor het onderwijskundig advies b. en/of omdat zij daarvan kennis moeten nemen in de uiteindelijke beoordeling door de arts.

4.1 Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk volledig in beeld te brengen in de toelichting bij het wetsvoorstel, conform de Rijksbreed geldende systematiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Het wetsvoorstel indienen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris